

HÍRNÖK

A csallóközsütörtökiek lapja

XIV. évfolyam 1. szám

2018. március

Locsoló versek

Jó reggelt, jó reggelt,
Kedves lilionszál,
Megöntözlek rózsavízzel,
Hogy ne hervadozzál.
Kerek erdőn jártam,
Piros tojást láttam,
Bárány húzta rengő kocsin,
Mindjárt ideszálltam.
Tessék hát rózsavíz,
Gyöngyöm, gyöngyvirágom.
Hol a tojás, piros tojás?
Tarisznyámba várom!

Adjon a jó Isten,
Boldog ünnepeket!
Mindenféle jókkal
Lásson el titeket.
Az öreg nagyanyám
Ily köszöntőt hagyott,
ÖrvendjeteK vígan,
Jézus feltámadott.
Öröm ez tinéktek,
Énnekem és másnak,
De én is örülök
A hímes tojásnak.
Adjanak hát nékem
Néhány piros tojást,
Hogy jó kedvvel menjek
Az utamra tovább.

Ünnepek után új gondok kezdődnek

Beszélgetés Öry Péter polgármesterrel

A tavalyi év fordulópont volt a település életében. Gondolok az ünnepség-sorozatra, ami a nyolcszáz éves évfordulót övezte.

Csallóközsütörtök életében valóban kiemelkedő év volt a tavalyi. A település első írásos említésének 800. évfordulója kapcsán úgy hiszem, elég sok mindent sikerült megvalósítani. Azok a célok, amelyeket kulturális szinten megfogalmaztunk, nagyjából teljesültek. Nyilván lehet mindig többet akarni, de nem érzem annak hiányát, hogy ne lett volna méltóképpen megünnepelve a nyolcszázadik évforduló. Ennek záró aktusaként karácsony előtt sikerült megjelentetni a falu szülöttének, Kovács Lászlónak a Csütörtök a történelemben c. történelmi munkáját. Szükséges megjegyezni, hogy tavaly sokkal nagyobb forrásra volt szükség, hiszen például a szokásos falunap ezúttal kétnapos volt, ezért az év végére elég feszített lett a költségvetés. Bár csaknem nullával zártuk az évet, ezúttal sem történt túlköltekezés.

2018-ban valószínűleg más jellegű feladatok várnak az önkormányzatra.

Az egyik, hogy a múlt év végén megérkezett a község számlájára 274 000 euró, amelyet a magyarországi Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-től kaptunk nyertes pályázatunkra. Ez a támogatás az óvodának gyakorlatilag a teljes külső felújítását célozza. Viszont figyelembe véve a tényt, hogy maga az épület több mint 50 éves (szintén tavaly ünnepeltük az óvoda félszázados jubileumát), ezzel egyidejűleg jó lenne a beltéreket is rendbe hozni. Ez érinti a fűtésrendszer cseréjét, vízvezetékcserejét, gumizást, vízszelvények felújítását stb. Ennek a megoldására átmeneti időszakra egy nagyon előnyös, 0,8 százalékos kamatú hitel felvételén gondolkodunk. Időközben elké-

szült a tervdokumentáció a fűtésre, a wc-k, mosdók, bojlerok, tehát a teljes vizesblokk, csatornázás stb. felújítására, ami egy következő 150-170 ezer eurós beruházást jelent majd. Bízom benne, hogy sikerül a kettőt összehangolni, és nyár végére, a 2018-as tanév kezdetére elkészülhetünk vele.

Ugyanakkor az iskola is javításra szorul.

Az iskola tekintetében is el kell mondani, hogy az első, vagyis a földszinti három tanterem felújítására is sikerült egy kis pénzt keríteni, padlót, fűtőtesteket kell majd cserélni. Az iskolai fejlesztésre szintén a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-től kapunk támogatást.

Más gondok is nyomasztják az önkormányzatot.

Az elkövetkező időszak egyik nagy kérdése az lesz, mihez kezdünk a hulladékgazdálkodással, hiszen a hulladékgyűjtő udvarnak a működtetése is jókora költségeket jelent. Kénytelen vagyok tájékoztatni a polgárokat, hogy míg eddig például a műanyag hulladékot ingyen szállították el, most már gyakorlatilag mindenért fizetnünk kell, kivéve a papírt. Még a fűért is fizetni kell. Január-február folyamán szállították el a komposztálható zöldhulladékot, ami csak maga 350 köbmétert jelentett. A műanyag esetében tonnánként 80 eurót kell fizetni, s folyamatos gondot jelent, hogy akik eddig elszállították, azoknak már nincs rá szüksége. Az emberben joggal merül fel a kérdés: mennyire szelektív a szelektív hulladékgyűjtés? Ta-

valy a háztartási hulladékot (a kukákat) szállító cég tíz százalékos emelést akart kérni, de figyelmeztettük őket, hogy mi a közbeszerzésben mindig lekötött árat kérünk évekre előre, így visszaléptek – pontosabban betartattuk velük a hatályos szerződést. Ugyanakkor el kell mondanunk, hogy a hulladékgödör ettől függetlenül árat emelt, azaz a pakai letétért is plusszt fogunk fizetni. A községben 8-10 éve nem emeltünk semmilyen árat. Megpróbáljuk továbbra is kigazdálkodni a többletet, ám ez nem kis költséget jelent a községi költségvetésben.

Ennek kapcsán jut eszembe a csatorna használata. Szeretném ismételtlen megkérni a lakosságot, hogy pelenka, popsitörő és hasonló hulladékok ne kerüljenek tömegével a csatornarendszerbe, mert az dugulást és a motor kiégését okozza. Ez pedig nagyon drága mulatság, ráadásul fölösleges kiadás. Ugyanakkor csak egy kis odafigyelést és önfegyelmet igényel a dolog.

Az utóbbi napok egyik legnagyobb gondja viszont a mérhetetlenül megnövekedett teherautóforgalom, mely tönkre teszi II. és III. osztályú utakat. Döbbenettel tapasztaljuk, hogy épp csak elkezdődött az autópálya építés, máris vastag centiméterekben áll a kavics az utak szélén, az útburkolatokon. Őszintén megmondva nem is értem, hogy miért kell pl. a vörösmajori bányából a falunkon keresztül Úszorra menni... Itt előbb vagy utóbb lakossági összefogásra kell majd sort kerítenünk, mert együtt talán változtatni tudunk rajta.

A tojásfestés eredete

A tojások színezése, díszítése régi korokra nyúlik vissza. A leggyakrabban használt szín a piros, magyarázatát a színek mágikus erejébe vetett hit is adhatja, mely szerint a piros színnek védő erőt tulajdonítottak. A tojásfestés és a tojások díszítése pedig az egész világon elterjedt szokássá vált. A húsvéti tojás egyházi áldásban részesítéséről a IV. századtól van tudásunk, díszítéséről pedig a XIII. századtól maradtak fenn írásos emlékeink. Az ősi hagyományokon túl még egy ok erősítette a tojás húsvéti szimbólummá válását. Régen a tojás is böjti tilalom alatt állt, így az ünnepre sok összegyűlt, amelyeket aztán nagy mennyiségben fogyasztottak, ajándékoztak az emberek.

A tojásfestés népszokásként elsősorban Közép- és Kelet-Európában maradt fenn a XXI. századig. Eredetileg egyszínűek voltak, pirosas színüket növényi festőanyagoktól kapták. Erre szolgált a vöröshagyma héja, a borsöszny, a bíbortetű. Később elterjedtek

a feliratos tojások. A díszítést viasszal „írták” a héjra, melyet festés után lekapartak. Lehetett a szöveg név, üzenet, esetleg a keresztény jelképek valamelyike. Magyarországon a festett, díszített tojás ajándékozása elsősorban a húsvéti locsolóhához kapcsolódik. A díszített tojások festésének formái, a minták elrendezése tájegységenként változott.

A nálunk leggyakrabban használt minták geometrikusak. A tojást hosszanti vonalakkal két, majd négy mezőre osztották. Ezt a művészetet rámozgatásnak nevezik. Az így kialakított, majdnem háromszögletű mezők alkotják a geometrikus vagy virágdíszítés kereteit. A díszítmények lehetnek: tulipánosak, fenyőágasak, rózsásak, almásak stb. A díszített tojás neve hímes tojás, s magát az eljárást tojásdíszítésnek nevezik. Különböző tojásgyűjtő népszokások is léteznek, melyek célja, hogy a legények minél több tojáshoz jussanak a tojásjátékokhoz. Egyik ilyen játék például a tojásütés, tojás kocintás. Ketten egymással szemben állva a tojásokat egyre erősebben összeütögetik, s az nyer, akié épen marad. Másik játék a tojással való labdázás. Úgy tartották, hogy aki a feléje dobott tojást elejti, még egy esztendeig nem

leli meg a párját. A tojást jóslásra is használták: ha nagypéntek éjjelén feltörték, s egy pohár vízbe csurgatták, a formája megmutatta, milyen lesz a jövő évi termés. Volt, ahol a lányok tojáshejat tettek a küszöbre húsvét előtti este, hogy megtudják, mi lesz a férjük foglalkozása. Ugyanaz lesz, mint az első férfié, aki belép a házba.

A tojás, a belőle kikelő madárral, a sírjából feltámadó Krisztust is jelképezi, amellet, hogy a termékenység ősi jelképe is. A téli időszak utáni első tojások éppen húsvét idejére estek, valószínűleg ezzel függ össze, hogy az emberek a tavasz érkezése feletti örömeiket a tojások kifestésével, hímzésével fejezték ki.

(Forrás: Hírek.sk)

Dőrejárás – 17. alkalommal

Nem mondunk vele újat, hogy Csallóközsütörtökben sok éves hagyománya van a tavaszváró dőrejárnak. Idén immár tizenhetedik éve, hogy megrendezték a település egyik legtöbb embert megmozgató rendezvényét. A fő szervező idén is, akárcsak minden évben, a vöröskereszt helyi szervezete volt, a nyugdíjasklubbal karöltve, de aktívan besegítettek a tűzoltók is, elsősorban a rend biztosításával, hiszen ilyenkor kissé „megáll az élet“, már ami az átmenő gépkocsiforgalmat illeti. Lazik Károly, a szervezet elnöke idén is elégedett volt a részvétellel, s amint a mellékelt fényképek is tanúsítják, fantáziában ezúttal sem volt hiány. A lényeg, hogy ez a közösségi rendezvény megmozgassa a község idős, fiatal sőt legifjabb korosztályát is. Mert a közösség akkor igazán lehet összetartó, ha a többség kiveszi részét a közös mulatságból. Természetesen idén sem hiányoztak a helyben készült finom falatok és a vérpezsdítő itókák sem.

kv

Valami elkezdődött

Mint arról a Hírnök tavalyi legutóbbi számában hírt adtunk, folyamatos ke-reszgélés után, négy év elteltével, december óta ismét kinevezett igazgatója van a Csallóközesütörtöki Alapiskolának. Bár azóta mindössze három hónap telt el, az új igazgatót, Fehér Annát az általa fogantatosított változásokról kérdeztük.

Milyen volt a kinevezése óta eltelt három hónap?

Ha az ember újat kezd, egyúttal kihívásokkal is szembesül, ami nehézségekkel jár együtt. Az első hónap sem volt könnyű, de hát mi egyszerű a mai világban? Az egész kollektíva részére változás állt be, ami új kihívásokat jelent. Összességét tekintve azt gondolom, hogy az elmúlt három hónap a javulás elindításának időszakaként jellemezhető.

Milyen változások történtek az iskolában?

A téli szünetben sikerült a község támogatásával tataroznunk a volt könyvtárat (teljes padlócsere, villanyrendszer, festés stb.) valamint a volt számítástechnikai helyiséget, ahol a könyvtár lesz. 60 éves padlók cseréjére került sor, és bizony a régi parketta alatt is volt régi lerakódás rendesen. Az egykori könyvtárba, az emeletre került a tantestület. Ezzel is biztosítani szeretnénk a meg-

felelő munkakörülményeket, amelyek a színvonalas oktatás alapját jelentik. Közben rendbe kellett tenni az iskolai számítógépeket, mert nem lehet úgy informatikát tanítani, hogy a számtalan gépből csak három-négy működőképes. Az informatikai szaktanteremben ma tizenhat gép áll a tanulók rendelkezésére, ebből hét gépet ajándékba kaptunk Kiss Ferenctől. További két gép áll a pedagógusok rendelkezésére a szép, új tantestületben. További számítógép található a felújított könyvtárban, amely a könyvtáros munkáját fogja segíteni (nyilvánítás, kölcsönzés).

A tankönyvekért felelős pedagógusok rendet teremtettek a tankönyvraktárban, amely így most már áttekinthetővé vált. Ezután következnek majd szépen sorban az egyes szertárak. Itt szeretném megemlíteni, hogy a soron következő tornaszertárban vannak olyan „relikviák“, melyekhez a mai 45-50 éveseknek fűződhetnek emlékeik (régisílécek stb.). Ha valaki szeretne magának emlékebe ilyen régi tárgyat, nyugodtan megállhat nálunk az elkövetkező hetekben. Ezek azok az apróbb munkák, amiket így év közben el tudunk végezni anélkül, hogy a tanítást lényegesen zavarnánk.

Az igazi nagy munkák a nyári szünetre maradnak, amikor is az alsó tagozat osztályait fogjuk felújítani. Ennek

anyagi háttérét egy sikeres pályázat támogatása révén tudjuk biztosítani, melyet a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-nél nyertünk el.

Nagyon örülnénk, ha a Szlovák Köztársaság kormánya által meghirdetett pályázatra beadott projektünk is pozitív elbírálást kapna, mert akkor új játszótérrel és sporteszközökkel gazdagodhatna az iskola.

Ezek lennének az úgynevezett „materialis“ változások. Pedagógiai téren is vannak újítások?

Igen. Az egyik, melyet a szülők is észrevehettek, hogy reggelenként a tanulók felügyeletét háromnegyed héttől átvették a napközis tanítók nénik. Az ugyanis pedagógiai szempontból megengedhetetlen, hogy a takarító néni vigyázzon reggel a beérkező tanulókra, míg az ügyeletes pedagógus megérkezik fél nyolcra. Természetesen több olyanra is sor került, amely az iskola belső életét érinti.

Milyen versenyeken, rendezvényeken vesznek részt?

A pedagógusok folyamatosan küldik tanulóink rajzait a különböző versenyekre. A beküldött rajzok megtekinthetők

iskolánk hivatalos honlapján (mert most már az is van), a zsaistvrtok.edupage.org címen. Szavalóversenyekre készülnek, megemlékezünk nemzeti ünnepeinkről. Március 18-án ők is fognak szerepelni az 1848-as megemlékezésen. Készülnek a húsvéti Tojásfa díszítéshez, és nagyon várják az erdei iskolát is, melyre követlenül húsvét után kerül sor.

Milyen a kapcsolat az óvodákkal?

Sajnos még csak a hazai óvodásokat tudtuk vendégül látni. A csákányi óvodásoknak eddig mindig közbejött valami, így nem lehettek itt a foglalkozásainkon, amit nagyon sajnálunk. Reméljük, hogy legközelebb március 22-én már semmi akadály nem lesz annak, hogy pár órát velünk töltsenek el.

Hogyan alakul kapcsolata a szülőkkel?

Eddig egy szülői értekezletünk volt, melyen a szülők nagy része részt vett. Az akkor felvetett észrevételeiket, problémákat megbeszéltük, megoldottuk. Néhány szülővel pedig szinte napi szinten találkozom. Tudják, hogy hozzám bármikor be lehet kopogtatni. Az óvodások szüleivel is megpróbáltam találkozni, hogy személyesen is megismerjenek engem, s az iskolát. Sajnos csak itt nálunk, Csallóközsütörtökben sikerült meghirdetni a szülői értekezletet, melyen viszont csak egy gyermek mindkét szülője, s egy gyermek nagypapája vett részt. Egyelőre nem tudom, mi az oka ennek az érdektelenségnek. De mindent meg fogok tenni annak érdekében, hogy ez a jövőben megváltozzon.

Beíratás az 1. osztályba

Tisztelettel tudatjuk minden kedves leendő kisdíákunkkal és szüleikkel, hogy a beíratási hét 2018. április 16.-20-ig tart.

Az ünnepélyes beíratás a 2018/2019-es tanév magyar 1. osztályába a következő időpontban lesz:

2018. április 20. (péntek) 14.00 órai kezdettel az alapiskola épületében, ahol ünnepi műsorral és kézműves-foglalkozásokkal fogadjuk a hozzánk érkezőket.

Kérjük a kedves szülőket, hozzák magukkal:

- a személyazonossági igazolványukat,
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát és betegbiztosítási kártyáját,
 - elvált szülők esetén a gyermek törvényes képviselőjéről szóló bírósági végzés fénymásolatát.
- Figyeljék iskolánk honlapját, ahol mindig aktuális híreket találnak:
- <http://zsaistvrtok.edupage.org/>
 - valamint érdeklődjenek a következő telefonszámokon: 0908/188580, 031/5693625

Zápis prváčikov

Oznamujeme rodičom, že slávnostný zápis detí do 1.ročníka sa uskutoční dňa:

19.4.2017 (štvrtok) o 14.00 hod. v škole

Zápisu sa zúčastnia zákonní zástupcovia spolu s dieťaťom.

Je potrebné priniesť si so sebou:

- rodný list a zdravotný preukaz dieťaťa
- občiansky preukaz zákonných zástupcov.

Kontakty:

Tel.: 031/5693625

0908/188580

e-mail: zsstvtok@zsstvtok.edu.sk

web: zsaistvrtok.edupage.org

milyen módon hozzájárult foglalkozásainkhoz, kirándulásainkhoz, táboraink szervezéséhez, termünk csinosításához, vendégműsorok szervezéséhez, hálával tartozunk. Bízunk benne, hogy minden támogatónk érzi, s örömmel tölti el, hogy falunk jövőjének építéséhez járultak hozzá, hisz amilyen gyermekeket nevelünk, olyan jövő vár ránk.

Tisztelt olvasók, engedjék meg, hogy személyes köszönetemet fejezzem ki két személynek, akik már nem olvashatják e sorokat. Tőlük mindvégig olyan erkölcsi támogatást kaptunk, amely nélkül minden bizonytalansággal nem itt tartanánk. Köszönet Kolláth Kornélia egykori polgármester asszonynak, aki ott bábáskodott a Játszóház születésénél, valamint Neszméri Sándornak, a Hírnök egykori szerkesztőjének, akitől annyi jó szót és elismerést kaptunk, amelyek mind a mai napig kísérik utunkat.

A jubileumi év nemcsak a visszatekintésről és az emlékezésről szól, hanem az ünneplésről is. Nem kívánunk nagy csindadrattával ünnepelni, hisz számunkra minden foglalkozás egyben ünnep. A 15 év munkája ráadásul arra kötelez bennünket, hogy csakis rendszeres, örömteli és kitartó munkával lehet közösséget építeni.

Április 20-ára a már hagyományos Rajzolja és Nyerj rajzversenyünk értékelésére készülünk. A jubileum jegyében sok érdekes foglalkozással szervezzük július 9-13 között a Nyári kézműves napokat. Már szerkesztés alatt van az a gyűjteményes könyvecske, amely az Útravaló címet kapta, a gyerekek alkotásaival, az elmúlt 15 év legjobb fotóival, visszaemlékezéseivel gazdagítva. Ahogy már fentebb is említettem, október 20-án lesz napra pontosan a Játszóház születésnapja, ezért a vezetőséggel úgy döntöttünk, hogy az ünnepséget pont ezen a napon tartjuk meg. Kedves egykori és jelenlegi játszóházas szülők, támogatóink, ezen a napon sok szeretettel várunk titeket, Önöket születésnapi ünnepségünkre.

Sill Zsuzsa

Idén 15 éves a Játszóház

Folyamatos a munka a Játszóház falai közt, bár igazából még csak belekóstoltunk a 2018-as évbe, nálunk már sok minden történt. Méltón indítottuk a jubileumi évet, hiszen két rajzversenyen is sikeresen szerepeltünk. A Csillag Gyermekek klub által meghirdetett mesillusztrációs versenyről két kategóriában is elhoztuk az első díjat. Sukič Sára az alsósok kategóriájában, a felsősöknél pedig Pavlus Diana lett első helyezett. Legutóbb a légi Benyovszky Rudolf Alapiskola „Szivárványos álmok” elnevezésű rajzversenyén lett díjazott két kis művésznőnk, Ágh Klaudia, valamint Sukič Sára.

A foglalkozásainkat is rendre megtartottuk, amelyek minden alkalommal rendkívül jó hangulatban teltek. Bár ez egyesek számára talán dicsekvésnek tűnhet, amint azt többször is megtettem itt, a Hírnök hasábjain, most is szeretettel invitálok kicsit és nagyot egyaránt, tessék ellátogatni hozzánk, foglalkozásaink valamelyikére, hogy részesei lehessenek a csodás, semmihez sem hasonlítható hangulatnak.

Az elmúlt időben sokat szépítettük termünket. Minden elfoglaltság nélkül állíthatom, hogy a terem, a falakat díszítő gyermekmunkák hűen tükrözik a nálunk folyó munkát. Szeretünk mindig megújulni, megőrizve mottóink üzenetét,

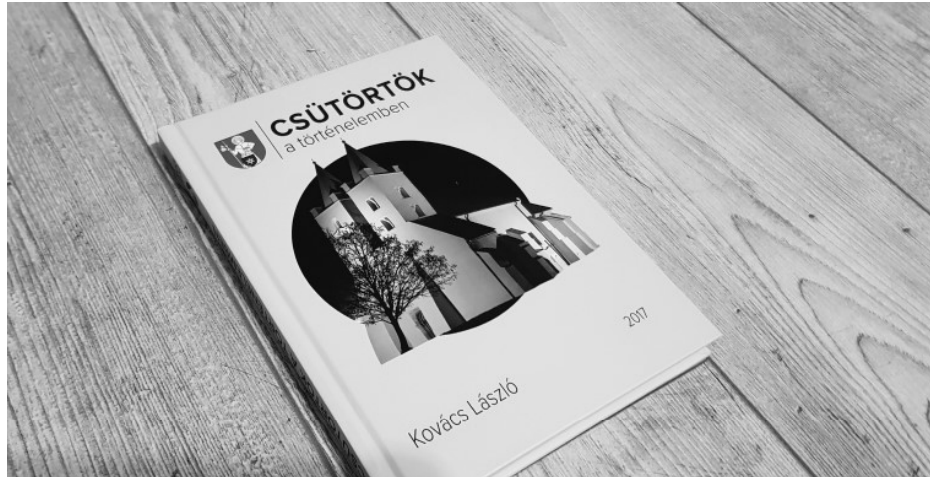
miszerint mindenki számára szeretnénk magadni az alkotás örömét. Ennek szellemében valamint a jubileumi évünkre való tekintettel az év elején is újítottunk.

Támogatóinknak köszönhetően két régi vágyunkat sikerült megvalósítani. Az egyik egy foglalkoztató fal létrehozása, amelyen több érdekes figyelmet, kezűgyességet igénylő játékkal foglalkozhat az alkotásban épp pihenő gyerkőc, valamint egy csodálatos mozgatható könyvespolcot. Az előbbit Sill Péternek ez utóbbit pedig Csintó Lacinak köszönjük tiszta szívből.

Október 20-án lesz napra pontosan 15 éve, hogy megtartottuk az első foglalkozásunkat, akkori kolléganőmmel, Valacsay Olgával. Akkor úgy gondoltuk, párszor összejövünk, alkotgatunk, és örülünk egymás és a gyerkőcök társaságának. Hogy mi fért bele a mögöttünk lévő 15 évbe? A Játszóház nem csak a mi, de sok gyermek, szülő életének részévé vált. Bár a csapat tagjai időről időre változtak, az alap filozófia a gyerek és az alkotás öröme elkísért bennünket az elmúlt évek valamennyi foglalkozása alatt. Sok öröm, megszámlálhatatlan együtt töltött óra, sok fáradozás, még több támogatás, és annál is több biztatás. Erről szólt a 15 esztendő, s ezért mindenkinek, aki bár-

Csütörtök a történelemben

Kovács László történész, a falu szülötte tavaly karácsonykor egy újabb, Csalóközcsütörtökről szóló könyvet tett le az asztalra.

Mint közismert, tanár úr több vonatkozásban is foglalkozott szülőfaluja történetével. Tekintható a Csütörtök a történelemben. c. kötet mindezek betetőzésének?

Bizonyos értelemben igen. Valamilyen módon a falu történetéhez kapcsolódóan nyelvészeti témájú dolgozataim az 1970-es évekből (ekkor nyelvészeti tárgyakat oktattam a Nyitrai Pedagógiai Főiskolán), a Falu nyelvjárásának monográfiája, a német nyelvi elemeket föltáró dolgozatom, majd a csütörtöki tájszavakat, illetve földrajzi neveket bemutató munkám. Az utóbbi kettő eredményei ebbe a könyvembe is bekerültek. A 80-as évek elején, amikor a Csallóközi Múzeumban dolgoztam, készült két munkám, a csütörtöki céhek történetéről és a vásártartásról. A templom építéstörténetéhez több adalékkal szolgáltak rövidebb írásaim, pl. a déli oldalhajó lepusztulásáról, a temetőkápolna történetéről. Legutóbb pedig a község szakrális emlékeit mutattam be egy kiadványban. Mindezeket figyelembe véve a Csütörtök a történelemben c. kötet valóban tekinthető egyfajta összefoglalásnak. Azt is el kell azonban mondanom, hogy Sill Ferenc tudománytörténeti jelentőségű monográfiája is jelentős inspiráló hatással volt a könyv megszületésére.

A megjelenés dátuma nem véletlen: tavaly ünnepelte a község első írásos em-

lítésének 800. évfordulóját. Véleménye szerint sikerült-e a településnek megőrizni arculatát századokon keresztül?

A falu történetének könyv alakban való megjelenésére valóban az írásos említés 800. évfordulója adott konkrét okot, és természetesen Öry Péter és Németh Róbert ösztönzése. Arra a kérdésre azonban, hogy mennyire tudta megőrizni arculatát a község ez alatt a 800 év alatt, nagyon nehéz válaszolni. A történelmi változások természetesen éreztették hatásukat minden korban a község történetében is. Mezővárosi arculatának kialakulásához elsősorban az a tény vezetett, hogy más, ekkor már létező csallóközi községek közül Csütörtök földesúri magántulajdonba került, s földesura, a Szentgyörgyi család elősegítője volt a mezővárossá válásnak. Bizonyos értelemben megváltozott a község, amikor a tatárjárást követő pusztulás után a német népelem nagyobb számban jelent meg. A mezőváros fénykorában, a 15-16. században, az oklevelek tükrében összetartó közösségnek mutatkozik. Ez a közösség már városias jellegű volt. A későbbi hanyatlás századaiban egyre differenciáltabbá vált a község társadalma, amolyan „se paraszt, se polgár” mentalitást vett föl, amely magatartás a 20. századig tartott. Ami azonban még ekkor is összetartotta az az azonos vallása és elsősorban a nyelve volt. Ez az összetartó erő, tehát a

magyar nyelvűség még a két háború között, de a háború után is élénk kulturális tevékenységet eredményezett.

Ha kívülről tekint szülőfalujára, mit érez? Büszkeséget, szomorúságot, elégedettséget?

Nagyon vegyesek az érzéseim. Múltjára nyilván büszkeséggel tekintek. Én ugyanis a valamikori szülőfalumhoz nem csak ösztönömmel, hanem tudattommal is vonzódok. Már 40 éve lakom Gellében (korábban 8 évig a zoborvidéki Zsérén), de ha azt kérdezik, hogy hova való vagyok, máig csak azt válaszolom, hogy csütörtöki, legfeljebb hozzáteszem, hogy most Gellében lakom. A község mai állapotát, elsősorban nyelvek erőteljes megváltozását azonban egyfajta szomorúsággal szemlélem.

Élhető, lakható falu-e Csütörtök, s ha fenyegeti valamilyen veszély, honnan jön?

Napjaink történései ugyancsak vegyes érzéseket váltanak ki belőlem. A községet magát élhető településnek tartom, hisz mindazokat a szolgáltatásokat, melyek élhetővé tesznek egy települést, a lehető legjobban látja el. Infrastruktúrája kiépített, legfeljebb kulturális életének élénkítése hagy kívánnivalókat maga után. A veszélyt a nagymértékű beköltözésben látom, amely egy idő után a település nyelviségét teljesen megváltoztatja majd. Ez az egész közösség számára kulturális identitásvesztést is jelent.

Csak merem remélni, hogy a Csütörtök történetét bemutató könyvem segít megtalálni az itt lakók számára is egy közösséghez, falujukhoz, annak nyelvéhez való vonzódást, ami segítheti őket abban, hogy gyerekeik számára a magyar iskolát válasszák.

Kovács László könyve bárki számára megvásárolható a község házában.

Civil szervezeteink mérlegen

Sikeres évet zárt a Csemadok

Ahogy minden évben, a Csemadok Csalóközcsütörtöki Alapszervezeténél idén is az előző év lezárásával kezdődött meg a munka. Az önkormányzati hivatal üléstermében gyűltek össze a tagok, hogy együtt zárják le a Csemadok szempontjából sikeres 2017-es évet. A tagok mellett az évzáró gyűlésen részt vettek a Csemadok Dunaszerdahelyi Területi Választmányának küldöttjei, Lázok Attila és Nagy Anikó is. Az elnökség az évvértékelő beszámolóban kiemelte, hogy a Csemadok szerves része volt a Csallóközcsütörtök első írásos említésének 800. évfordulóját ünneplő egész éves rendezvénysorozatnak, külön említve a másodikban megrendezett SzalmaSzalon fesztivált és annak eredményeit. A következő év tervei között a magyarság fontos ünnepeiről való megemlékezés mellett egy színházi szezon előkészítése, valamint egy új nyári rendezvény megszervezése szerepel, ugyanis az évzárón az elnökség bejelentette, hogy a SzalmaSzalon a jövőben két évente kerül majd megrendezésre. Fontos célként határoztuk meg a fiatalítást is, ami elengedhetetlen az alapszervezet további erősödéséhez, fejlődéséhez. Megtisztelőek voltak a területi választmány képviselőinek, valamint az önkormányzat tagjainak méltató szavai, ami újabb célok elérésére ösztönöznek bennünket. Lázok Attila egy ajándékot is átnyújtott az alapszervezetnek, a szovjet munkatáborokat megjárt 14 magyar túlélő elbeszéléseit feldolgozó Nehézsorsúak című dokumentumfilm-sorozatot. A gyűlés, ahogy az megszokott, kellemes beszélgetéssel zárult.

Szent Jakab Polgári Társulás – megújult a Vörös kereszt is

Februárban tartotta szokásos évzáró közgyűlését a Szent Jakab Polgári Társulás. Azért ekkor, mondta Kállay András, mert a társulás születése februárra esik, s ehhez igazítják mindig. „Az évet a szokásos módon jól értékeltük – nyilatkozta a társulás vezetője –, hiszen

amit kitűztünk magunk elé, azt sikerült is megvalósítanunk. Szokásos rendezvényeinket, kezdve a hagyományos aratással, a Csemadokkal közösen részt vettünk a SzalmaSzalon szervezésében, tavaly is részt vettünk az adventi koszorú díszítésében, a karácsonyi vásárban. Utóbbi különösen jól sikerült, nyilván azért, mert a koszorú megáldásával egy időben tartottuk. Idén volt egy kis kulturális betét, erre is sokan kijöttek. Tavalyi legnagyobb és legszebb feladatunk a Vörös kereszt felújítása volt. Ez volt az utolsó felújítatlan köztéri szobor, amely egyben a legrégebbi is Csütörtökben, hiszen 1799-ben készült. Mára elég elhanyagolt állapotba került. Idén a környékét is rendbe szedjük. Idén virágvasárnap előtti szombaton szeretnénk rendbe szedni a temetőben álló Piéta szobor környékét. A szokásos hagyományörző aratást idén is július 5-én tervezzük megtartani. A falunap rendezvényén idén is szeretnénk egy előadással részt venni, és természetesen megtartjuk a szokásos adventi rendezvényeinket.”

Tűzoltó Testület: idén is lesz ládamászás

Nem volt unalmas a tavalyi év sem az önkéntes tűzoltók számára, hiszen az év során kilenc bevetésen vettek részt. Mint Nagy Anakléttól, a Csallóközcsütörtöki Önkéntes Tűzoltó Testület vezetőjétől megtudtuk, tevékenységük szerves részét képezte tavaly is a közösségi rendezvények biztosítása. Ott voltak szinte mindig, s az idén sem lesz ez másképp. Év elején a dőrejárásból vették ki aktí-

van a részüket, néhány napja a március 15-i koszorúzáson, de természetesen ott lesznek a tojásfaállításán is. A gondok közül a parancsnok első helyen említi a régi tűzoltókocsi felújítását, amelyet tavaly kezdtek el, de idén is folytatják. Bármilyen nehéz is, szeretnék folytatni az ifjúsággal való foglalkozást. Érdeklőségként jegyezzük meg, hogy idén is szeretnék megtartani az ügyességet és bátorságot kívánó ládamászást, amelynek tavaly nagy sikere volt. S mivel itt sincs kolbászból a kerítés, Nagy Anaklét kéri a vállalkozókat, hogy aki teheti, támogassa adója 2%-ával az önkéntes tűzoltó testületet.

Vöröskereszt: rekordot döntött a taglétszám

Januárban tartotta évzáróját a Vöröskereszt csallóközcsütörtöki helyi szervezete is. Mint Lazik Károly, a szervezet vezetője lapunknak elmondta, a tavalyi évet sikeresen zárták. 2018-at már hagyományosan a dőrejárás megtartásával kezdték, amely az előző éveknél is nagyobb sikert eredményezett. Ezúttal 28-an voltak beöltözve, ami elég nagy számot jelent. A szerény bevételt a véradókra költik idén is, hiszen az önkormányzat támogatása nyilván nem lenne elég mindenre. Március 18-án például Budapesten jártak egy színházi előadáson a véradók és a vöröskereszt aktív tagjai. Lazik Károly kérdésünkre elmondta, hogy az idei évzárón rekord számú volt a részvétel (50 résztvevő), s ugyanez érvényes a taglétszámra is, amely elérte a kerek 100-at. Ez a vezetőség aktív munkájának köszönhető, s a vonzó rendezvényeknek, amelyek képesek megmozgatni szinte az egész faluközösséget.

Böjti önmegtartózkodás gyümölcsei

“Bármit is adunk, mindig gondoljunk arra, hogy azzal egy embernek teszünk szolgálatot.”

(Gary Chapman)

A nagyböjti időszak az évnek az a része, amikor a hitüket gyakorló keresztények lemondanak bizonyos földi javakról, hogy ezzel is jobban átérezzék Jézus Krisztus szenvedéseit. Az elmúlt néhány évben a csallóközcsütörtöki hívek nem csak lemondanak bizonyos dolgokról, hanem egyben fel is ajánlják azokat jótékony célokra. Az idei évben Böjte Csaba ferences testvér egyik romániai gyermekotthona részére folyik a gyűjtés. Templomunkban hétről-hétre megtelik a doboz, amely az adományok gyűjtésére szolgál. Az idei év különleges, mert nem csak tartós élelmiszerek kerülnek a dobozba, hanem más, a medgyesi gyermekotthonban szükséges használati tárgyak is a helyükre lelnek. Ahhoz, hogy az emberek valóban hasznos dolgokat tudjanak felajánlani, és ne csak a tavaszi nagytakarítás fennmaradó darabjai kerüljenek ide, készítettünk egy részletes listát, amelyből bőven lehet válogatni. A lista élelmiszereket, tisztító- és tisztálkodási szereket, ruhákat, játékokat, konyhai eszközöket és egyéb dolgokat tartalmaz.

A medgyesi ház immár 3 éve működik a Románia szívében elhelyezkedő szász vidéken. Jelenleg 17 gyermeknek nyújt “pótotthont”. Legfiatalabb lakói mindössze 4 évesek, a legidősebbek már kész féfiak a maguk 16

évével. A gyermekekről való gondoskodás nap mint nap a házvezetőnő és a szakács néni feladata. A napi teendők elvégzésében besegítenek nekik

az önkéntesek, akik időről időre váltakoznak. A román hatóságoknak köszönhetően a ház, amelyben laknak, átalakításra van kötelezve, mégpedig villámhárító és tűzjelzők felszerelésére, valamint tűzlépcsők megépítésére. Jelenleg erre a célra sajnos nincs megfelelő nagyságú pénzügyi keretük. Aki úgy érzi, hogy tudná őket segíteni ily módon, szívesen fogadják a pénzáradományokat is.

A gyűjtés 2018. március 24-ig (szombatig) tart. Az adományokat a templomban helyezhetik el a szentmisék előtt vagy után. Nagyobb méretek és pénzáradományok esetében személyes megegyezés szükséges.

Mgr. Lazik Ágnes

Ovocie pôstneho sebazaprenia

“Bársčo dávame, majme vždy na mysl, že tým urobíme službu jednému človeku.”

(Gary Chapman)

Obdobie veľkého pôstu je tá časť roka, keď sa veriaci kresťania vzdajú niektorých pozemských radostí a statkov, aby aj vďaka tomu viac precítili muky Ježiša Krista. V posledných rokoch sa veriaci vo Štvrtku na Ostrove nielenže vzdajú určitých vecí, ale ich venujú na dobročinné ciele.

V tomto roku je zbierka venovaná jednému detskému domovu v Rumunsku, ktorý spravuje františkánsky mních, Csaba Böjte. V našom kostole je krabica týždeň čo týždeň plná darov. Zvláštnosťou tohtoročnej zbierky je aj to, že sa do krabice nedostanú len trvanlivé potraviny, ale aj iné domáce potreby, potrebné v Detskom domove v Medgyesi.

Kvôli tomu, aby sa darovali naozaj osočné veci, nielen to, čo sa po jarnom veľkom upratovaní zvýšilo, pripravili sme podrobný zoznam, z ktorého si môže vybrať každý. Na zozname sú

potraviny, čistiacie a hygienické potreby, šaty, hračky, kuchynské potreby a podobné užitočné maličkosti.

Domov v Medgyesi sa nachádza v srdci Rumunska, na sasskom území a existuje už 3 roky. Momentálne poskytuje náhradný domov 17 deťom. Najmladší obyvatelia domova majú len 4 roky, najstarší – síce len 16-roční – sú už skoro dospelí muži. Starostlivosť o deti je úlohou jednej vedúcej domácnosti a pani kuchárky. V každodenných činnostiach im pomáhajú aj dobrovoľníci, ktorí sa z času na čas vymieňajú.

Na základe nariadenia rumunských úradov musí byť budova, v ktorej sa domov nachádza, zrekonštruovaná: domov je povinný vybudovať bleskozvod, únikové schody a musia sa zaoberať aj hlásiče požiaru. Žiaľ, na tento účel nemajú financie. Kto si myslí, že by mohol aj takto pomôcť, prijímajú sa aj peňažné dary.

Zbierka potrvá do 24. marca (sobota). Dary sa môžu odovzdať v kostole pred omšou alebo po nej. Keď sú dary rozmernejšie alebo ide o peňažný dar, treba si dohodnúť osobné stretnutie.

Mgr. Lazik Ágnes

Össze kell szokni a csapatnak

A csallóközsütörtöki sporszakosztály is megtartotta évzáró közgyűlését. Egy mondatban összegezve: a csapatot sikerült új játékosokkal erősíteni, az anyagi fedezet pedig biztosított a csütörtöki foci számára. A szakosztály vezetője szerint tehát kiegyensúlyozott évet zártak. Mint tudjuk, a Csallóközsütörtöki FC futballcsapata az őszi szezont a tabella alján zárta, innen várta a tavaszi fordulót. Amelynek első meccsén elég szerencsétlen vereséggel kezdett, hiszen kétszer vezetett (1:0-ra és 2:1-re), s innen kapott ki 2:3-ra idehaza Sopornytól. Nagy Róbert, a sporszakosztály vezetője ezt a pontvesztést inkább az összeszokottság hiányának tudja be, némileg a pálya minőségének is (bár ezt az ellenfél is mondhatná). Ennek dacára bizakodik, hiszen az új edző mellett hat új mezőnyjátékos és új kapus is erősíti a csapatot, aminek előbb-utóbb meg kell hoznia a gyümölcsét. Mint mondja, össze kell érnie a kádernek.

Az ificsapatnál (U-13) kissé más a helyzet. Náluk nem a helyezésem van a hangsúly, hiszen nem klasszikus fordulókat játszanak, hanem tornákat. Őket két hazai – egykori csütörtöki játékosok – edző irányítja. Talán ennél is biztatóbb, hogy mellettük és az U-11-es csapat mellett a legkisebekkel is foglalkoznak, így körülbelül negyven kis nebuló (4-től 7 évesig) kergeti a labdát, s a nagy számok törvénye szerint biztosan kinő közülük néhány reménybeli futballista.

Az őszi forduló eredménye

	Z	V	R	P	Skóre	B	K	+/-	FP
1	15	13	1	1	54:12	40	16	16	114.4
2	15	8	5	2	25:15	29	15	8	108.6
3	15	8	2	5	28:21	26	14	2	110.95
4	15	8	2	5	35:29	26	13	5	108.1
5	15	7	3	5	31:36	24	12	0	110.85
6	15	6	5	4	24:19	23	11	5	107.8
7	15	7	1	7	37:23	22	10	-2	110.8
8	15	6	3	6	25:23	21	9	-3	112.3
9	15	6	3	6	23:21	21	8	0	111.3
10	15	6	2	7	17:23	20	7	-4	109.4
11	15	4	4	7	19:23	16	6	-8	111.4
12	15	5	0	10	23:31	15	5	-12	112.1
13	15	4	3	8	13:22	15	4	-6	111.45
14	15	3	5	7	15:28	14	3	-7	109.65
15	15	4	2	9	12:34	14	2	-7	110.3
16	15	4	1	10	13:34	13	1	-8	112.5

KÖNYVBEMUTATÓ

Biztos vagyok benne, hogy a Csallóközsütörtökieknek nem kell külön bemutatnom Sill Ferenc Csütörtök mezőváros története című könyvét. Még kisgyermekként került először a kezembe, és azonnal megbabonázott. Csütörtök valóban gazdag és irigylésre méltó történelmi múltjának megismerése által egy olyan köteléket alakítottam ki szeretett falumhoz, amely máig is csak erősödött. Szerencsések vagyunk, hogy Sill Ferenc írásba foglalta ezt a csodás örökséget, amit ma már mi építünk tovább. Aki azonban ismeri a könyvet, azt is tudhatja, hogy tudományos stílusban íródott, ami a kényelmes olvasáshoz nem egészen ideális.

A 2017-es jubileumi évet nem csak az ünnepi rendezvényekkel, hanem egy maradandó emlékekkel is szeretnénk volna emlékeztetni. Az önkormányzat felkérte falunk szülöttét,

Kovács László történészt, hogy Csütörtök mezőváros történetét alapul véve készítsen egy olvasmányosabb, könnyedebb könyvet Csütörtök történelméről. Így született meg a Csütörtök a történelemben című kötet, amely elődjéhez hasonlóan Csütörtök első írásos említésétől a 20. századig vezet végig az olvasót falunk történelmében.

A Csemadok helyi alapszervezetét érte az a megtiszteltetés, hogy a könyv bemutatóját megszervezze, amire december 16-án került sor az önkormányzati hivatal ülésében. A bemutató mellett a szerző egy rövid előadást is tartott, amelyben Csütörtök történelmének legfontosabb mozzanatait tárta elénk. A résztvevők a könyv dedikált példányával és igazi lokálpatrióta büszkeséggel térhettek haza.

(mészáros)

HÍRNÖK – a csallóközsütörtökiek lapja
Megjelenik: negyedévente, ingyenes kiadvány

Kiadja a Csallóközsütörtöki Községi Hivatal
Vám tér 1, 930 40 Štvrtok na Ostrove, IČO: 305 731

Felélő kiadó: Őry Péter polgármester
Felélő szerkesztő: Kövesdi Károly

Műszaki szerkesztő: Beuttschmidt Robert
Nyilvántartási szám: EV 4427/11, ISSN: 1338-8258

A Hírnökkel kapcsolatos észrevételeiket, illetve közlésre szánt írásait a községi hivatal titkárságán, felfogadási napokon adhatják le olvasóink.

SPRAVODAJ – občasník Štvrtčanov
Vychádza: štvrtročne, nepredajný výtlačok

Vydáva Obecný úrad Štvrtok na Ostrove
Mýtna nám. 1, 930 40 Štvrtok na Ostrove,
IČO: 305 731

Zodpovedný vydavateľ: Péter Őry starosta
Zodpovedný redaktor: Károly Kövesdi

Technický redaktor: Robert Beuttschmidt
Evidenčné číslo: EV 4427/11, ISSN: 1338-8258

Pripomenky a návrhy článkov na zverejnenie v občasníku Spravodaj môžete odovzdať na sekretariáte Obecného úradu v stránkových dňoch.

A mi kislexikonunk Naša malá kronika

2018. I. negyedév
I. štvrťrok 2018

Újszülötteink – novorodenci

Jozeffyová Timea Romana

édesanya: Jozeffy Timea

Marko Michal

rodičia: Patrik Marko, Elena Mazúrová

Mundi Lukáš Matias

édesanya: Mundiová Denisa

Strešnáková Ema Tamara

rodičia: Strešnák Peter, Mgr., Veronika

Hamarová Sípós Dominik

szülők: Sípós Peter, Monika Kukiová

Bejelentkeztek falunkba prestahovaní do obce

Kállay Balatoniová Marta

Gejza Varga

Lucia Vargová

Patrik Varga

Matej Varga

Oliver Varga

Elköltöztek falunkból odšťahovaní z obce

Dulla Matúš, Ing. arch.

Lehotský József

Lehotský József, (ifj.)

Lehotská Martina

Balogová Leona

Šimková Lucia

Daniš Filip

Daniš Martin

Gábris Karol

Gábrisová Júlia

Fájdalommal búcsúztattuk odišli od nás

Mogrovics Mikuláš életének 66. évében

Richard Šláz v 1. roku života

Cziferi Imre életének 63. évében

Újváry István életének 85. évében

Daniel József életének 63. évében

Kuki Gábor életének 60. évében

Hamar Amália életének 72. évében

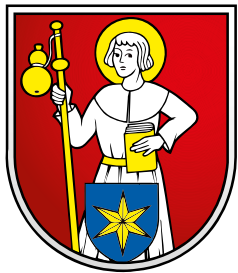
Darvas Ferenc életének 62. évében

Kuky Gyula életének 60. évében

Gazsik Károly életének 87. évében

Ágh Éva életének 75. évében

Varga József életének 80. évében

SPRAVODAJ

Občasník štvrtočanov

XIV. ročník 1. číslo

marec 2018

Najočakávanejším dňom tohto obdobia bol Veľkonočný pondelok, keď chodievali mládenci oblievať či šibať už od polnoci. V oblastiach, kde je zaužívaná šibačka, chodievali mládenci s korbáčom "kocarom". Každý z nich mal jeden menší, ale nosili aj veľký spoločný. Na tento po šibačke musela dievka priviazať farebnú mašličku so stužkou.

Prišla kvetná nedeľa,
kde si kľúče podela,
ta dala som, ta dala,
svätému Ďurovi,
aby pole odomykal,
aby tráva rástla.
Tráva je zelená
až po vyše kolená.

Sedí kura v koši,
o vajíčko prosí,
dajte nám jedno, lebo dve,
šak vám to málo ubudne.
A keď nám nedáte,
budeme vám steny drať
a obloky vybíjať,
nebudú vám deti spať.

Po sviatkoch prídu nové starosti

Rozhovor so starostom Péterom Örym

Vlaňajší rok bol v živote obce bod obratu. Mám na mysli celý rad osláv, ktoré obklopili osemsté výročie.

V živote Štvrtka na Ostrove bol ten vlaňajší rok naozaj výnimočný. Myslím si, že sa nám podarilo pri príležitosti osemstého výročia prvej písomnej zmienky o osade zrealizovať veľa vecí. Tie ciele, ktoré sme si v oblasti kultúry vytýčili, väčšinou sme aj dosiahli. Boli by sme mohli chcieť viac, ale nemám pocit nedostatku: myslím si, že 800. výročie bolo vhodne oslávené.

Záverečným akordom týchto osláv bolo vydanie knihy Štvrtok v dejinách, autorom ktorej je rodák našej obce, László Kovács. Tu si treba pripomenúť, že vo vlaňajšom roku sme potrebovali väčšie finančné zdroje, lebo napríklad aj tradičný Deň obce sa oslávil až dva dni, preto sme mali ku koncu roka pomerne napätý rozpočet. Ale sme napriek skoro nulovej ročnej uzávierke rozpočet neprečerpali.

V roku 2018 čakajú obec úlohy iného rázu.

Jedna z nich je spojená so sumou 274 000 eur na účte obce, ktorú finančnú čiastku sme dostali od Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. v Maďarsku, keďže sme mali úspešný projekt. Táto podpora slúži na komplexnú vonkajšiu rekonštrukciu budovy materskej školy. Ale ak sa zohľadní fakt, že budova má viac ako 50 rokov (aj polstoročné

jubileum škôlky sa oslávilo vlani), je logické, že by sa mal zrekonštruovať aj interiér škôlky. Týka sa to výmeny vykurovacieho systému, vodovodu, podlahovej krytiny, obnovy hygienického bloku atď. Na riešenie tohto problému si v prechodnom období plánujeme zobrať úver s výhodným 0,8 % úrokom. Medzičasom sa už dokončilo projektovanie, sú hotové plány na výmenu vykurovacieho systému, umyvární, záchodov, bojlerov – takže celého hygienického bloku, odtoku, čo znamená ďalšiu investíciu za zhruba 150-170 tisíc eur. Dúfam, že sa nám podarí tieto práce zosúladiť a do konca leta, na začiatok školského roku 2018 bude všetko hotové.

Ale zároveň aj budova školy potrebuje rekonštrukciu.

Čo sa týka školy, musím povedať, že sa nám podarilo získať nejaké financie aj na rekonštrukciu troch tried, nachádzajúcich sa na prvom podlaží, čiže prízemí, v ktorých treba vymeniť podlahu a vykurovacie telesá. Aj na túto rekonštrukciu sme dostali financie od Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Aj iné starosti trápia samosprávu.

Veľkým otáznikom ďalšieho obdobia je budúcnosť odpadového hospodárstva, veď je prevádzkované zberného dvora veľmi nákladové. Musím informovať obyvateľov, že kým bol odvoz plastého odpadu doteraz bezplatný, teraz aj za to

musíme platiť, čo znamená, že odteraz sme nútení platiť za všetko, okrem odvozu papiera. Aj za trávu treba platiť. Počas januára a februára odviezli kompostovateľný zelený biologický odpad, spolu 350 m³. V prípade plastov musíme platiť 80 eur za každú tonu, ale problémom je aj to, že doterajší odberatelia už plastový odpad nepotrebujú. Preto sa právom kladie otázka, do akej miery je selektívny selektívny zber odpadu?

Vlani chcela firma odvážajúca odpad z domácnosti navýšenie poplatku o 10 %, ale my sme im pripomenuli, že v rámci verejného obstarávania uzavierame zmluvy na niekoľko rokov dopredu a s viazanými cenami, takže od svojej požiadavky ustúpili: prinútili sme ich dodržiavať platnú zmluvu. Zároveň musíme povedať, že aj skládka zvýšila ceny, čo znamená, že platíme viac za využívanie skládky v Pake. V našej obci sa 8-10 rokov nezvyšovali poplatky. Snažíme sa zvyšok aj naďalej vyhospodáriť, ale je to nemalá suma v rozpočte obce.

V súvislosti s tým mi prišla na um problematika využívania verejnej kanalizácie. Znova by som poprosil obyvateľov, aby nevhadzovali plienky, zvlhčené utierky a podobný odpad do kanalizácie, lebo sú príčinou upchatia kanalizačného potrubia a preťaženia, v dôsledku čoho motor zhorí. A to je naozaj drahý špás, ba sú to aj zbytočné výdavky. Prítom stačí len málo sebadisciplíny a pozornosti.

V posledných dňoch nám najväčšie starosti robí neúmerne zvýšená premávka nákladných áut, čo zničí cety II. a III. triedy. Sme zhrození, keď konštatujeme, že sa výstavba diaľnice ani nezačala, ale na vozovke a pri nej je hrubá, niekoľkocentimetrová vrstva naneseného štrku. Úprimne povediac, ani nechápem, prečo treba ísť napríklad zo štrkovej bane v Hviezdoslavove do Kvetoslavova cez našu dedinu. Tu skôr či neskôr bude nutná spolupráca obyvateľov dotknutých obcí, lebo sa nám spoločne možno podarí presadzovať zmeny.

Velkonočné zvyky

S príchodom jari prichádzajú aj veľkonočné sviatky a s nimi tradičné zvyky vinšovačiek, ktoré začínajú na Kvetnú nedeľu a pokračujú oblievačkami na Veľkonočný pondelok.

Zvyky, obyčaje a povery sa začínali na Zelený štvrtok. V tento deň sa sial mak, aby bola dobrá úroda. Gazdiná mala poriadne povymetať celý dom, smeti mala vyniesť do potoka, aby z domu odišiel všetok hmyz. Iným zvykom bolo ranné umývanie sa v potoku. Malo sa tak stať ešte pred východom slnka, aby celá rodina, všetci jej členovia boli zdraví a šikovní. Za tým istým účelom sa vo viacerých obciach Slovenska robilo aj „brodenie koní“ v potoku. Ak chceli mať dievky pekné dlhé a husté vlasy, chodili si ich česať včas ráno pod vrbu. Na Zelený štvrtok sa hovorilo, že zvonky odlietajú do Ríma a zostávali tam až do Bielej soboty. Miesto ich zvonenia sa rozliehal po dedine zvuk drevených rapkáčov. Z dôvodu ochrániť dobytok a hydinu pred bosorkami, sa v tento deň robili kolomažou kríže na dverách maštali a chlievov.

Veľký piatok bol dňom prísneho pôstu. Preto sa pripravovali predovšetkým bezmäsité jedlá, strukoviny a ryby. Na obed sa varievali múčne jedlá. Boli to hlavne šúlance alebo pupáky s makom. Gazdiná ich šúlala veľké a hrubé, aby

také narástli aj klasy. V tento deň sa začínali zbierať prvé liečivé byliny. Verilo sa tiež, že poklady ukryté v zemi sa odkrývajú.

V nasledujúci deň, nazývaný tiež Biela sobota, sa varievala šunka alebo lopatka, pekával sa aj veľkonočný baránok. Na raňajky sa jedlo vajíčko, ktoré otec rozkrojil na toľko dielov, koľko členov mala rodina. Každý zjedol svoju časť, to preto, aby navzájom na seba nezabudli. Mäso sa mohlo konzumovať len večer, „po rozviazaní zvonov“. Masť z vody, v ktorej sa varilo mäso, sa odkladala, používala sa potom na hojenie rán. Po prvom večernom zvonení sa všetci utekali umyť do potoka, aby sa im neobjavili rany. V niektorých oblastiach Slovenska pri hlahole rozviazaných zvonov bežali dievky súce na vydaj do kólne aby nabrali za plnú náruč polienok, ktoré po príchode do domu zráali. Ak ich počet bol párný, budúcim manželom mal byť mládenec, ak nepárný, manželom sa mal stať vdovec. Na východnom Slovensku pri rozväzovaní zvonov sa ľudia váľali po zemi, aby ich vraj neboleli po celý rok kríže. Odrobinky z jedál, požívaných po celý deň, gazdinky starostlivo odkladali do bielych plachtíčiek, tu sa ponechali až do času, kedy sa šlo prvýkrát na pole. Tam ich potom zahrabávali do prvej vyoranvej brázdy.

Na Veľkonočnú nedeľu ráno si posadala celá rodina okolo stola a každý zjedol vajíčko. Potom si všetci umyli tvár vo vode, v ktorej sa varili vajíčka. To vraj preto, „aby na poli, ani v hore hada nezočili“. V nedeľu ráno v grécko-katolíckych dedinách sa v kostole posväcovali jedlá, hlavne obradný koláč, zvaný na východnom Slovensku „paska“. Posväcovali sa však aj v košíku uložené vajíčka, šunka, klobáska, koláče a bahniatka. V tento deň ešte nakoniec zdobili dievčatá vajíčka pre svojich kúpačov.

No najočakávanejším dňom tohto obdobia bol predsa len Veľkonočný pondelok, keď chodievali mládenci oblievať či šibať už od polnoci. Darmo sa dievčatá poschovávali, mládenci si ich vždy našli. Kúpači chodili zväčša v skupinkách. Dievku neraz vytiahli aj z posteľe a ak ju už nezobrali do potoka, tak ju aspoň obľali aj niekoľkými vedrami vody. Na dievkach nebolo jednej suchej nitky, ale preto nereptali. Neostávalo im nič iné, len sa rýchlo preobliecť, lebo už o chvíľku bola v dome druhá partia mládenčov-kúpačov.

V oblastiach, kde je zaužívaná šibačka, chodievali mládenci s korbáčom „kocárom“. Každý z nich mal jeden menší, ale nosili aj veľký spoločný. Na tento po šibačke musela dievka priviazať farebnú mašličku so stužkou. Za kúpačku a oblievačku patrila samozrejme odmena. Bývalo to krátke posedenie a na záver aj pekné maľované vajíčko-kraslica. Tak ako voda bola symbolom zdravia, vajíčko zas bolo symbolom života. Červená farba znamenala krv, žltá slnko a zelená prírodu. Popoludní sa v niektorých našich dedinách chodilo pýtať „čistotnú“. Dievčatá s radosťou zaplatili a tak prispeľi na večernú zábavu.

Najmladšia generácia sa v pondelok poobede schádzala na lúkach ku svojim hrám a spevom. Chlapci vyhadzovali do výšky vajíčka a zápolili, ktoré najviac vydrží. Vyhrávali obyčajne malé, končisté. Keď na kraj začínal sadieť súmrak, začínala sa staršia mláď schádzať ku svojej zábave. Tu sa chlapci a dievčatá zmierovali.